

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKKRAKSTS

IZNAK KOPS

1950. GADA 29. MARTA

Nr. 126 (5820)

22.

OKTOBRIS

SESTDIENA

1955. GADS

Maksa 3 kap.

Rudens vēji neskars...

Baltā Latgales bērza zari rudens rotā — trīsuļo dzeltenas lapas... Lūcija Džeriņa domīgi uzlūko šo jauko dabas brīnumu. Un prātā nāk garie un grūtie dzīves ceļi.

Jā, pavisam domīga todien bija šī sieviete, un tāda viņa palikusi man atmiņā. Arī diena bija tikpat klusa un rēna — skopo saules staru apmirdzēts, zemi sedza dzeltenu un iesārtu lapu paklājs, pret debess dzidrumu augšup tīcās viegli zirnekļu tīmekļi.

...Iegrimusi pārdomās, Lūcija atceras vienu dzīves ainu pēc otras. Iemīļotajā darbā nostrādāti 22 gadi. Viņas amats — govju mehānizētās slaukšanas meistare. Kāpēc amats? Tā drīzāk jau ir māksla. Māksla ielikt darbā ne tikai roku spēku, bet arī sirds dāsnumu.

Lūcija raugās tālumā. Savā dzīvē viņa tikai vienu reizi mainījusi dzīvesvietu, no Aizkalnes pārcēloties uz Riebiņiem. Džeriņu ģimenes koka arī izaugušas jaunas atvases — divi dēli un meita. Taču cilvēki nav koki, kas dzimtajā zemē iesakņojas vienreiz un uz visiem laikiem. Uz Madonas rajonu vispirms pārcēlās dzīvot vecākais dēls Antons. Vēlāk šis novads ar savu skaistumu piesaistīja arī jaunāko — Imantu. Par vienu gan prieks — abi palikuši uzticīgi zemei. Viens strādā kolhozā par šoferi, otrs ir mehāniķis. Māti abi apciemo bieži.

Istabā uz galda redzama meitas Marutas kāzu fotogrāfija. Atbalstīta pret ziedu trauku, tā stāv šeit jau vairākus mēnešus. Māte vēl arvien nespēj noticēt, ka arī Maruta jau atstājusi dzimto līdzu. Bieži raugās fotogrāfijā, no kuras pretī smaida divi jauni un laimīgi cilvēki.

Klusi nopūšas. Bet tūlīt atkal pasmaidā: ļoti labs vīrs meitai gadījies. Prieks arī par meitu, kura jau paspējusi pabeigt pedagoģisko skolu un strādā vienā no Rīgas bērnu dārziem.

Klusībā māte priecājas, bet tai pašā laikā zina, ka dzīvot kopā ar meitu tik lielā pilsētā nekad nevarētu. Tur viņa būtu tālu no savām brūnām, kuras pa šiem gadiem kļuvas tik mīlas. Prātā nāk meitas kāzu brauciens. Tikko ceļmalā viņa ieraudzīja ganāmiņus govju pulku. Tā sirdi

Portreta ieskicējums

tūlīt ielija satraukums: ko gan tur, fermā, dara viņas brūnas, jau četras dienas tās nav redzējuši?

Tā nav joka lieta — ziedot darbam visu dzīvi. Un ziedot to ne jau pa drusciņai vien, bet visu pilnībā, pa istam. Govis saprot un atzīst tikai patiesu piekāršanu, ar glaimu vārdiem un solījumiem tās neapmānīs. Bet labestību un gādību tās atalgo ar smaržīgu un silta piena strauēm. Lai gan agrofirma «Krasnij Oktjabrj» fermā «Zaseki» jau sen ierīkots piena vads, no bērniņas tik pazīstamā piena garša no tā sliktāka nekļūst...

Lūcijas Džeriņas grupā ir 62 govīs. Vidējais izslaukums vienmēr bijis atzīstams. Jo cilvēks, kurš darbu dara ar rātiesu aizrautību, ar viduvējiem rezultātiem nesamierinās. Un nemeklē «zeltā» vidusceļu. Cilvēks, kurš godprātīgi veic savus pienākumus, vienmēr tiecas tikai uz priekšu iet.

Vai tas ir viegli? Govis šķiet tik vienādas, un tomēr nelīdzinās citā citai. Lūcija Džeriņa savējās visas zina nosaukt vārdos. Kā nu ne — uz fermu taču jānāk katru dienu, pat pulksten trijos no rīta. Pirms slaukšanas viņa nē tikai uzrunā katru brūnālu vārdā, bet arī saudzīgām rokām to apglāsta. Arī šo gādību dzīvnieki jūt. Ne velti saka: ar rūpību un mīlestību var panākt daudz.

Govju mehānizētās slaukšanas meistares istabā die sienām redzami apbalvojumi: PSRS TSSI medaļa, sociālistiskās sacensības uzvarētājas nozīmītes. Goda vietā ir arī medaļa, ar kuru apbalvo darba veterānus. To redzot, kļūst skaidrs: cilvēks, kurš to saņēmis, atdevis sevi darbam strādājis citu cilvēku labā.

Jā, Lūcija Džeriņa vienmēr bijusi cilvēku vidū un dzīvojuši cilvēkiem. Arī patlaban kopmītnes tipa dzīvoklī kopā ar viņu mitinās jaunas meitenes.

— Man ir labi kopā ar viņām, — saka Lūcija. — Tikaj jauniešu smieklī vien ir ko vērts. Kad tos dzirdu, liekas, ka viss grūtums pazudis.

Patiesām — smaids mazina nogurumu, kurš sakrājas no garo darba nedēļu. Smaids dzen prom bēdas un raizes. Paliek tikai galvenais — darbs, par kuru viņai baldies saka ikviens. Arī bērni — viņas dzīves turpinājums. Un to visu nekad neskars siltie rudens vēji...

V. ALEKSEJEVS

ATTĒLĀ: agrofirma «Krasnij Oktjabrj» govju mehānizētās slaukšanas meistare Lūcija Džeriņa.

J. SILICKA foto

LKP rajona organizācijas XXII konferences sagatavošanas komisijas ziņojums

Līdz partijas rajona organizācijas XXII konferencei palikušas mazliet vairāk kā divas nedēļas. Partijas pirmorganizācijas noslēgšanas pārskati un vēlēšanas. Šī pārskatu un vēlēšanu kampaņa noritēja komunistu un visu Preiļu rajona iedzīvotāju paaugstinātas aktivitātes apstākļos. Sapulcēs, kā arī rajona presē izskanēja priekšlikumi ātrāk īstenot PSKP XIX Vissavienības konferences rezolūcijas par atklātības un demokrātijas paplašināšanu, mūsu sabiedrības demokratizācijas tālāku attīstību, par starpnacionālo attiecību pilnveidošanu un attīstīšanu. Uzmanības centrā bija arī reģionālā saimnieciskā aprēķina ieviešana un citi jautājumi.

Pa jaunam noritēja vēlēšanas. Partijas biroju sastāvā, par partijas pirmorganizāciju sekretāriem tika izvirzīti komunisti, kuri ar darbiem pierādījuši savu uzticību pārbūves principiem. Sapulcēs ritēja atklāta un konstruktīva saruna par rīcības līniju, kura jāīsteno partijas rajona komitejas jaunajam sastāvam. Šajā sakarībā izskanēja konkrēti priekšlikumi par biedriem, kuri būtu jāievēlē par partijas rajona komitejas locekļiem un locekļu kandidātiem, par partijas rajona organizācijas revīzijas komisijas locekļiem. Tika izvirzītas un apspriestas arī kandidātūras partijas rajona komitejas biroja jaunajam sastāvam un partijas rajona komitejas sekretāru amatam.

Partijas rajona organizācijas XXII konferences sagatavošanas komisija atzīmē, ka kopumā partijas pirmorganizācijas partijas rajona komitejas biroja darbu vērtēja objektīvi, ka vēlēšanas pirmorganizācijas noritēja demokrātiski. Tomēr neiztika arī bez pavisām, ievēlot partijas biroju locekļus un pirmorganizācijas sekretārus, reizēm bija vērojama tendencioza pieeja.

Patlaban komisija iepazīstas ar pārskatu un vēlēšanu laikā izteiktajiem priekšlikumiem, apkopo un analizē ziņas par izvirzītajām kandidātūram.

Par partijas rajona komitejas sekretāru kandidātiem sapulcēs izvirzīti: A. BELAVSKIS — Latvijas KP CK instruktors, O. BUBNOVSKIS — Līvānu PMK priekšnieks, A. ČEPANIS —

Latvijas KP Liepājas rajona komitejas pirmais sekretārs, V. GERTMANIS — rajona izpildkomitejas sekretārs, I. JANSONE — Latvijas KP rajona komitejas sekretāre, I. JERŠOVŠ — rajona agrorūpniecības apvienības priekšsēdētāja vietnieks, J. LAZDA — rajona tautas izglītības nodaļas vadītājs, N. LEONOVŠ — Jaunaglonas 58. arodividusskolas direktors, V. LINIŅA — Latvijas KP rajona komitejas instruktore, V. MAKSIMOVA — Lēpina kolhoza partijas pirmorganizācijas sekretāre, M. MIHAILOVS — rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks, V. NAGLINSKA — Latvijas KP rajona komitejas nodaļas vadītāja, I. PEISENICE — Latvijas KP rajona komitejas instruktore, J. PODSKOCIJS — Latvijas KP rajona komitejas nodaļas vadītājs, A. PUZO — Aglonas internātskolas direktors, P. ROMANOVŠ — Latvijas KP rajona komitejas otrais sekretārs, I. SNIKERS — Līvānu stikla fabrikas partijas pirmorganizācijas sekretārs, A. SEDVALDS — Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas direktors, V. SOLOVJOVS — Latvijas KP rajona komitejas pirmais sekretārs, V. TROPA — Latvijas KP rajona komitejas nodaļas vadītāja, V. VEIDE — republikāniskā projektēšanas un mājbuves tresta pārvaldnieks, V. VELECKIS — rajona sadzīves pakalpojumu kombināta direktors, P. VOSOROVŠ — kolhoza «Sarkanā ausma» priekšsēdētājs, J. VUCENS — rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs, J. ZNOTINS — Līvānu pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētājs, P. ZUKULIS — agrofirma «Krasnij Oktjabrj» ģenerāldirektora vietnieks.

Mēs aicinām rajona komunistus izteikt savus priekšlikumus partijas rajona komitejas darba pilnīgošanai, savu viedokli par izvirzīto sastāvu, kā arī nosaukt to biedru kandidātūras, kuri, jūsuprāt, varētu vadīt partijas rajona komitejas nodaļas (organizatoriskā darba, ideoloģisko, sociālo un ekonomisko jautājumu, vispārējo) un partijas komisiju.

Savus priekšlikumus lūdzam sūtīt partijas rajona organizācijas XXII konferences sagatavošanas komisijai (adrese: partijas rajona komiteja).

Medaļas veterāniem

Ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija dekrētu ar medaļām «Darba veterāns» apbalvoti:

SUVOROVA KOLHOZA

kolhoznieki A. Andrejevs, I. Boļšakova, L. Volkova, A. Griboņika, G. Gruzdovs, A. Gruzdova, M. Zabalujeva, M. Koļesnikova, G. Krotovs, L. Krotova, M. Kudrjašovs, J. Kudrjašova, A. Mežinskis, V. Mežinska, V. Nikolajeva, A. Piskunova, P. Piskunovs, P. Pozdņakovs, K. Rivžs, O. Skutele, I. Smirnovs, P. Tolstovs, D. Ušpeļs, A. Ušpeļis, J. Ušpele, J. Francāns, M. Skuratovs, P. Skuratova, A. Skuratova;

RAIŅA KOLHOZA

kolhoznieki T. Antāne, V. Vucāne, T. Gavare, P. Džeriņš, P. Klindzāns, T. Pūdža, J. Sņens, L. Sņepste;

VAIRUMTIRDZNIECĪBAS BĀZĒ

prečzines M. Bogdanova un S. Kuzmina, direktora vietniece V. Viakne, strādnieces A. Grigorjeva, B. Rubine un R. Skutele, galvenā grāmatveža vietniece O. Kivleniece, noliktavu vadītājas A. Leščāne, V. Smirnova un K. Stare, noliktavas pārzine E. Spīķe un vecākā grāmatvede B. Sondere;

DZELZCEĻA DAUGAVPILS DISTANCE strādnieks J. Balaško un tehniķe I. Kokina.

Partijas dzīve: pārskati un vēlēšanas

VARDI: «Šodien nevienu darbu nedrīkst vērtēt ar vecajām metodēm» vārbut dažam izliekas banāli, taču tieši šeit ir visgrūtāk noteikt orientierus, jo vienas vai otras patlaban mūsu sabiedrībā vērojamas parādības vērtēšanas kritēriji vēl tikai veidojas. Vai patlaban notiekošais atbilst pašreizējai pārbūves posma prasībām? Lūk, jautājums, uz kuru jārod atbilde. Tas izvirzījās uzmanības priekšplānā arī agrofīrmas «Krasnij Oktjabrj» partijas organizācijas pārskata un vēlēšanu sapulcē...

A GROFIRMAS kultūras noma plašajā zālē sapulcējās četru ceha organizāciju un divu partijas grupu komunisti. Sapulcē šoreiz sākās neparasti — bez tradicionālā partijas komitejas pārskata ziņojuma. Lieta tā, ka pārskata ziņojums bija nopublicēts lieltirāžas avīzē «Jaunais Ceļš», komunisti ar to jau bija iepazinušies, tāpēc tika nolemts uzreiz sākt tā apspriešanu.

Vārdu lūdza agrofīrmas ģenerāldirektora vietnieks, partijas komitejas loceklis Pēteris Zukulis. «Cehu partijas organizāciju sapulcēs», viņš teica, «izskanēja kritika par zudumiem saimnieciskajā mehānismā un sociālistiskā īpašuma saglabāšanā. Kritika ir laba lieta, taču tikai tad, ja tai seko konkrēti darbi. Būdam partijas komitejas loceklis, es atbildēju par tautas kontroles grupu un posteņu darbību uzņēmumā. Ierosinu turpmāk izvēlot vienotu kontroles orgānu. Tajā varētu iekļaut visu to darba kolektīva sabiedrisko formējumu vadītājus, kuri veic kontroles un revīzijas funkcijas, kā arī lietirāžas laikraksta redaktoru. Pienācis laiks koordinēt tautas kontroles grupu un posteņu «Komjaunatnes starmeša», kolhoza revīzijas komisijas, administrācijas darbības kontroles komisijas un brīvprātīgo kārtības sargu vienību darbību. Tādu apvienoto kontroles komiteju, manuprāt, vajadzētu vadīt atbilstoši darbiniekam.»

Tikpat konstruktīvas bija arī citu sapulces dalībnieku runas. Nemsim, piemēram, politiskās un ekonomiskās mācības, kuru organizēšana ir svarīgs partijas komitejas uzdevums. Pārskata ziņojumā bija atzīmēti galvenie trūkumi šī jomā. Piemēram, atsevišķas nodarbības līniju fabrikā un cietes rūpnīcā noritēja formāli. Neapmierina arī materiālā bāze...

Ar konstruktīvu pieeju

● Agrofīrmas «Krasnij Oktjabrj» partijas organizācijas pārskata un vēlēšanu sapulcē pieņem konstruktīvu lēmumu, lai novērstu kampaņas laikā konstatētos trūkumus. ● Komunisti lūdz Latvijas KP rajona komitejas pirmajam sekretāram V. Solovjovam izklāstīt savas darbības programmu.

Sajā sakarībā lietišķu priekšlikumu izteica plānošanas un ekonomiskās nodaļas priekšnieks Anatolijs Sabanskis. Viņš norādīja, ka ekonomisko mācību efektivitāte lielā mērā ir atkarīga no materiālās bāzes. A. Sabanskis ierosināja pirmrindas pieredzes kabinetu pārveidot par politisko un ekonomisko mācību klasi. Kabinets ir plašs, tajā ir videotehnika, uzskates līdzekļi, materiāli par pirmrindas pieredzi, ar kuriem var ilustrēt lekcijas. Bez tam speciālisti, kuri nodarbojas ar pirmrindas pieredzes ieviešanu, varē to propagandēt kabinetā notiekošajās nodarbībās. Šis ierosinājums ir lietderīgs arī tāpēc, ka šī mācību gadā komunisti nolēmuši galveno uzmanību veltīt tieši ekonomiskajām mācībām.

A. Sabanskis atbalstīja arodkomitejas priekšsēdētāja Tatjana Gromova. Viņa ieteica pilnīgāk izmantot tādu ekonomiskās ietekmēšanas sviru kā sociālistiskā sacensība. Partijas komitejas pārskata ziņojumā bija izteikta doma, ka nepieciešams sociālistiskās sacensības un kustības par komunistisku attieksmi pret darbu organizēšanu novērst formālismu, paplašināt sacensības atklātumu. T. Gromova ierosināja aktivizēt sacensību starp pārstrādājošo uzņēmumu cehu kolektīviem, pārskatīt tās saturu sakarā ar radikālo ekonomisko reformu.

No sevis varu piebilst, ka priekšlikums ir ļoti pareizs. Pēc

tam, kad plāna uzdevumus sāka aizstāt ar valsts pasūtījumu, kad tā dēvētais kopapjoms pakāpeniski zaudē savu nozīmi, daudzi ekonomisti sāk domāt: kuru rādītāju sociālistiskajā sacensībā uzskatīt par galveno? Lielākā daļa uzskata: darba ražīgumu.

34 darbiniekiem. Patlaban akcents likts uz audzināšanu rakstura pasākumiem. Lai gan ne tik ātri kā gribētos, tomēr to efektivitāte palielinās. Tiesa gan, arī darāmā vēl daudz.

Partijas komitejai un sabiedriskajām organizācijām, piemē-

dienu neapmierinošo darbu. Un tas ir saprotams. Cilvēki, kuri strādā pašreizējā grib, lai bērniem Priļļu skolās nejadzētu mācīties divās maiņās, lai ēku, uz kuras ir uzraksts «Arhitektūras piemineklis», nedzīnātos bezsaimnieciskuma piemineklis. Cilvēki arī vēlas, lai vietējie varas orgāni vairāk rūpētos par iedzīvotāju apgādi ar pārtikas produktiem. Pieņemti lēmumi šajos jautājumos partijas sapulcē nevar, jo tas nav tās kompetencē. Taču komunistiem ir tiesības prasīt, lai savu darbības programmu izklāstītu augstākstāvošā partijas orgāna darbinieki.

Agrofīrmas komunistu sapulcē piedalījās Latvijas KP rajona komitejas pirmais sekretārs Viktors Solovjovs, kurš pastāstīja par saviem turpmākajiem plāniem. Atzīmēšu dažus skaitļus, kuri raksturo rajona vadības darbu. Pēdējos trijos gados rajons piena ražošanu palielinājis par 6,1 tūkstoti tonnu, gaļas — par vairāk nekā 2 tūkstotiem tonnu, olu — par apmēram 4 miljoniem gabalu. Šajā periodā nodotā ekspluatācijā vairāk nekā 1100 dzīvokli, kas ir trešais labākais rādītājs starp republikas lauku rajoniem. Septiņas saimniecības uzcelti būvdarbi, uzbūvēta piebūve Līvānu 2. vidusskolai, mācību un laboratoriju korpusu Jaunaglonas 58. arodvidusskolā, tirdzniecības centrs Riebiņos, kā arī citi objekti.

Skaitļi... Problēmas... Risinājumi... Sacītāis, acīmredzot, palielināja sapulces dalībniekus, un viņi izteica kolektīvu viedokli — atbalstīt partijas rajona komitejas biroja darbību. Agrofīrmas komunisti nolēma rekomendēt ieviešanai par partijas rajona komitejas pirmo sekretāru V. Solovjovu, par otro sekretāru — P. Romanovu, par sekretāri — I. Jansonu. So viedokli noteikti nems vērā partijas rajona organizācijas konference.

Bet es domāju: vai tā nav jauna forma, kā komunisti var ietekmēt rajona un republikas mēroga jautājumu risināšanu. proti — kolektīvi atbalstot (vai arī neatbalstot) vadības pozīciju? Ja tā, tad kopīgais darbs no tā tikai iegūs.

V. ALEKSEJEVS

Redzeslokā — galvenie darba virzieni

Lai pārskata un vēlēšanu sapulcē noritētu lietišķi, konkrēti, atbilstoši PSKP XIX Vissavienības konferences garam, partijas birojs veica vairākus pasākumus.

Par svarīgām un lietderīgām uzskatu tīkšanās ar cilvēkiem darba kolektīvos. Tajās informējām par partijas biroja darbu, uzklauzījām tā vērtējumu un priekšlikumus ne tikai partijas biroja, bet, arī visu komunistu adresē. Īpaši uzmanīgi ieklausījāmies tajos ierosinājumos, kuri attiecās uz komunistiem, kas strādā attiecīgajā darba kolektīvā, kā arī uz partijas biedriem — struktūrvienību vadītājiem, galvenajiem speciālistiem. Lielākā daļa no viņiem bija klāt šo tīkšanās laikā. Tas viss deva iespēju vēlreiz saskaņot partijas biroja un darba kolektīva viedokli, kļuva par pamatu turpmākajam partijas politiskajam darbam.

Lai vēlēšanās ievērotu demokrātijas principu, birojs iepriekšējā partijas sapulcē ierosināja izvēlot komisiju kandidātūru sagatavošanai jaunajam biroja sastāvam. Tajā tika iekļauti pieci komunisti — lielākoties ierindā, kolhoznieki. Apspriedušies ar darba kolektīviem un komunistiem individuāli, komisija savus priekšlikumus iesniedza izskatīšanai sapulcē. Aizsteidzoties notikumiem priekšā, naiteikšu, ka lielākā daļa ieteikto kandidātu patlaban ir biroja locekļi.

Kā reālāk un objektīvāk novērtēt biroja darbu pieņemto lēmumu izpildes kontrolē? Trīm komunistiem tika uzdots izstudēt šo jautājumu un zinot pārskata un vēlēšanu sapulcē. Par lietderīgu mēs to uzskatījām arī tāpēc, ka partijas birojs īpaši

● 13. oktobrī mūsu partijas pirmorganizācija notika pārskata un vēlēšanu sapulcē. Šodien gribu dalīties pārdomās, kuras radās šī sakarībā.

kontrolē kritikas un paškritikas jautājumus, darbu ar komunistu izteiktajām piezīmēm un priekšlikumiem.

Un pēdējais — mēs veicām komunistu anketēšanu, lai noskaidrotu, kā viņi vērtē biroja darbu. Anketas, kuras ieteica partijas rajona komiteja, izrādījās sarežģītas un nesaprotamas, tas ir — tās vairāk ir piemērotas rajona mēroga vēlēta partijas orgāna darbības novērtēšanai nevis partijas pirmorganizācijai. Tāpēc anketas lielākoties saņēmām atpakaļ praktiski neaizpildītas. Organizējot šāda veida anketēšanu, acīmredzot, vairāk vajadzētu ieklausīties, ko domā pirmorganizāciju sekretāri un kādus priekšlikumus viņi izsaka. Dīemžēl tādas pieejas partijas rajona komitejas aparāta darbiniekiem pietrūkst, turklāt — daudzos jautājumos.

Rezumējot iepriekš teikto, var secināt, ka katrs pirms sapulces veiktais pasākums deva iespēju naškritiski paraudzīties uz partijas politiskā darba efektivitāti uz tā galarezultātu.

Vai sapulcē varēja ieraudzīt, lūk, šo partijas politiskā darba galarezultātu? Viennozīmīgi uz šo jautājumu atbildēt grūti. No dzirdētā sapulcē radies šāds secinājums par biroja darbu.

Biroja darbībā galvenais un jūtamākais ir partijas politiskais darbs, kurš virzīts uz darba un tiesiskās disciplīnas nostiprināšanu, organizētības paaugstināšanu ražošanas vadīšanā. Negribu detalizēti analizēt šī darba saturu, formas un galvenos virzienus. Tikai pateikšu, ka tieši

pēc partijas biroja iniciatīvas saimniecībā patlaban izstrādāta konkrēta darba sistēma, kuras ieviešanā darbojas arodkomiteja un komjaunatnes komiteja, strādājošo kolektīvi, sabiedriskās padomes un komisijas, ciema Tautas deputātu padomes izpildkomiteja un kolhoza valde. Tas labvēlīgi ietekmē darba ražīguma celšanos, kura pieauguma tempi pēdējos divos gados ir 9,4 procenti. Paaugstinājusies arī rentabilitāte. Aizvadītajā gadā tā bija 34,6 procenti.

Partijas birojs kontrolē ideoloģisko nodrošinājumu, saimniecībā pārejot uz saimniecisko aprēķinu, bet darba kolektīviem — uz kolektīvo darbu uzdevumu. Attiecīgs darbs veikts speciālistu vidū un strādājošo kolektīvos, lai izskaidrotu saimnieciskās jaunās metodes, lai veidotu jaunu domāšanas veidu. Tas nav vienas stundas darbs.

Par tikpat svarīgu uzdevumu partijas birojs uzskata nodrošināt darba kolektīvos lietišķu, normālu, veselīgu klimatu. Jo nav noslēpums, ka saimnieciskās jaunās metodes šodien rada ne mazums uztraukumu, pat — konfliktus, ir dažādas neskaidrības, kuras nedrīkst neievērot.

Pamatojoties uz ražošanas rezultātu analīzi, partijas sapulcē izdarīja kopīgu secinājumu, proti — kolhoza valde rīkojas pareizi, orientēdamās uz piena ražošanu, jo tās rentabilitāte ir 54,3 procenti. Tāpēc tiek veikti pasākumi, lai nostiprinātu materiālo un lopbarības bāzi, palielinātu slaucamo govju skaitu un paaugstinātu produktivitāti.

Positīvi jāvērtē arī tas, ka tiek nodrošināta pareiza attiecība starp darba ražīguma celšanās un darba algas pieauguma tempiem. Darba ražīgums 1986. gadā cēlās par 9,4 procentiem, bet darba alga pieauga par 3,7 procentiem. 1987. gadā šie rādītāji ir attiecīgi 9,4 un 6,8 procenti.

Saimniecībā palielinās darba algas fonds. 1986. gadā tas bija 996 tūkstos rubļu liels, bet 1987. gadā pieauga līdz 1035 tūkstos rubļu. Tas — pirmkārt, Otrkārt, palielinās arī materiālās stimulēšanas fonds. 1986. gadā tas bija 75 tūkstos rubļu, bet 1987. gadā — 135 tūkstos rubļu liels. Normāli organizēto saimniecisko, organizatorisko un audzināšanas darbu, no tā visa sagaidāma pienācīga atdeve.

Sapulcē, analizējot ideoloģisko un idejiskās audzināšanas darbu, apspriestas jaunatnes darbinaudzināšanas un tikumiskās audzināšanas problēmas, iedzīvotāju internacionālās audzināšanas uzdevumi, brīvā laika izmantošanas organizēšana un kultūras namu un bibliotēku loma šī jomā, kā arī izskatīti jautājumi, kas saistīti ar fiziskās kultūras un sporta attīstību.

Lai gan bijuši atsevišķi pasākumi, kopumā audzināšanas darbs komunistus neapmierina. Tāpēc sapulcē izskanēja ne mazums priekšlikumu, kā to uzlabot un pilnveidot.

No pietna saruna sapulcē izvērtās par komunistu avangarda lomu. Turklāt — tā noritēja konkrēti, nosaucot uzvārdus utt. Partijas birojs šī virzienā ir strādājis, un visumā daudz. Pēdējos trijos gados, piemēram, par savu darbību snieguši pār-

skatuš 19 komunisti, tajā skaitā — komunisti vadītāji.

Sapulcē neiztika arī bez kritikas partijas rajona komitejas adresē. Pirmkārt, mūsu pirmorganizāciju reti apmeklē partijas rajona komitejas aparāta darbinieki, viņi gandrīz nemaz neierodas uz mūsu komunistu sapulcēm. Otrkārt, vairākas reizes bija plānots maksimāli noformētāju seminārs, bet tā arī neiztika organizēts (to pašu var attiecināt arī uz citiem pasākumiem). Treškārt, rajona laikraksts «Leņina Karogs» vāji atspoguļo pārskatu un vēlēšanu gaitu partijas pirmorganizācijās. Pat vairāk — avīzē nav informācijas par cilvēkiem, kuru kandidātūras izvirzītas partijas rajona komitejas jaunā sastāva vēlēšanām un partijas rajona komitejas sekretāru amatam.

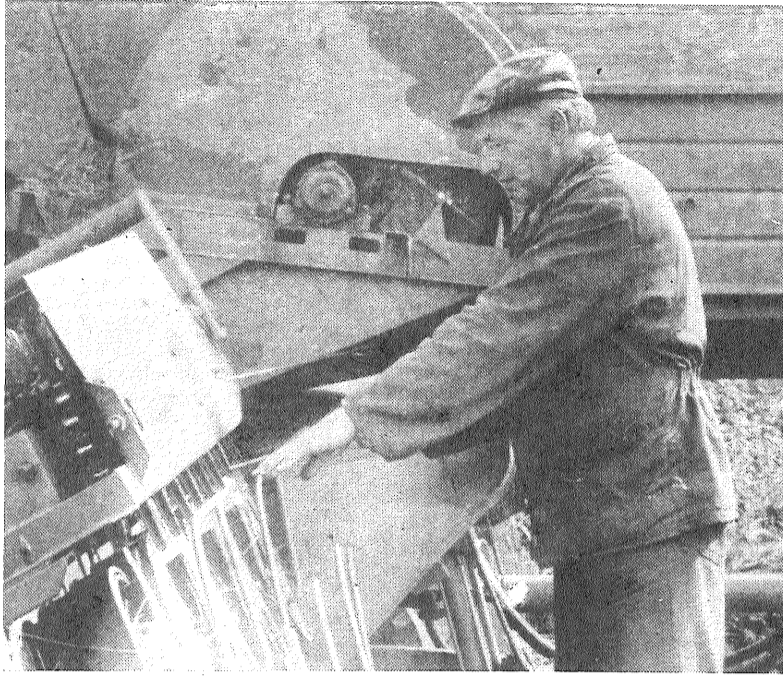
Mūsu partijas pirmorganizācija kopā ar arodiedrības un komjaunatnes organizāciju pārstāvjiem un saimniecības speciālistiem izvirza rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja J. Vucēna kandidātūru un ierosina ievēlēt viņu par partijas rajona komitejas pirmo sekretāru. Šajā sakarībā aicinām pārējās partijas pirmorganizācijas izteikt savu viedokli rajona laikrakstā. Uzskatām, ka gan komunistiem gan pārējiem rajona iedzīvotājiem būtu lietderīgi un interesanti arī uzzināt gan partijas rajona komitejas pirmā sekretāra V. Solovjova, gan J. Vucēna turpmākās darbības platformu rajonam aktuālo problēmu risināšanā. Ceram viņu rakstus ieraudzīt rajona laikrakstā. Tas atbildīs PSKP XIX Vissavienības konferences nostādņiem par atklātību un demokratizāciju.

V. MAKSIMOVA.

Leņina kolhoza partijas pirmorganizācijas sekretāre

● Kirova kolhozs ir viena no saimniecībām, kurā nodarbojas ar linkopību. Šī nozare, kā zināms, ne visiem saimnieciskajiem vadītājiem ir pa prātam, taču kirovieši uzskata, ka arī lini var dot ne mazums labuma. Tāpēc arī šī gada ne visai labvēlīgajos apstākļos saimniecībā darīja visu, lai ne tikai izpildītu, bet arī pārsniegtu linsķiedras piegādes plānu. Tas paveikts par 122 procentiem.

Līnu novākšana kolhozā šovasar bija organizēta teicami: konveijers «lauks — fabrika» darbojās bez pārtraukumiem. Cītīgi līnu plūksnā strādāja pieredzējušais mehanizators komunist Donāts Stikāns. Viņš šovasar mehanizētī novāca ne vienu vien hektāru līnu.

● ATTEĻA: Kirova kolhoza mehanizators PSKP biedrs Donāts Stikāns.

J. GURGONA foto

Kultūras dzīve

Saruna par mūziku

Šo sarunu ar Preiļu bērnu mūzikas skolas direktori Karīnu Ošu rosināja nule aizvadītā Jāņa Ivanova Mūzikas diena. republikā pavidējusi informācija par mūzikas skolas atvēršanu Aglonā un jautājums par vēl vienas biedrības — Jorča Mūzikas — dibināšanu.

— Kā jūs vērtējat aizvadīto Jāņa Ivanova Mūzikas dienu?

— Tā jau ir tik spēcīgi ienākusi mūsu kultūras dzīvē, ka, šķiet, citādi nemaz nevarētu būt. Tā ir gaidīta. Tā vienmēr ir notikums. Jo, teiksim, dažas dienas pirms tās svinamo Starptautisko mūzikas dienu mēs tikpat kā neatzīmējam un pat nepamanām.

Šī gada Mūzikas diena nāca ar patīkamu un vērtīgu jauninājumu — līdzās mūsu novadnieka skandarbīem skanēja vēl viena komponista — Jāzepa Vītola mūzika. Tas ir ļoti būtisks jauninājums, jo Preiļos izpildīt tikai J. Ivanova sacerējums ir visai problemātiski. Pirmkārt, tās ir simfonijas vai citi plaša apjoma skandarbī, kuru atskanošanai ir nepieciešams simfoniskais orķestris, plaša koncertzāle ar labu akustiku. Un, otrkārt, šādu skandarbī uztverei ir vajadzīga izglītota un saprotoša, jau sagatavota publika, bet mēs šajā jomā speram tikai pirmos soļus.

Tādēļ par vienu no galvenajiem uzdevumiem uz priekšdienām ir jāuzskata muzikāli izglītotas publikas veidošana.

— Te liela loma pieder tieši mūzikas skolai.

— Nenoliedzami. Bet, runājot par pašu skolu, ar rūgtumu nākas konstatēt, ka mēs iespēju paveikt krievi vien vairāk, ja ne mūsu vājā materiālā bāze. Un galvenais šeit ir telpu jautājums. Kad mēs 1969. gadā pārgājām uz pašreizējām telpām, skolā mācījās 78 bērni, šogad — 155. Arī pedagoga skaits ir dubultojies. Mēs līdz ar to nevaram atvērt jaunas klases, nav telpu grupu nodarbībām, kā arī savas koncertzāles.

— Vai tad nevar izmantot pilsētā esošo iestāžu vai uzņēmumu zāles?

— Varēt jau varētu, bet tas nav problēmas atrisinājums. Pirmkārt, bērni skraidītu novienām nodarbībām uz otrām. Un pedagogi arī. Otrkārt, šajās telpās nav mūzikas instrumentu. Tāpēc vajadzīga jauna skola. Tagad mūsu valstī modē nāk jaunuzcelto administratīvo un respektablu ēku nodošana sociālajām un kultūras vajadzībām. Šāda doma pavid arī Preiļos, kad man bērnu vecāki apļautājas par jaunbūvi pie vecākiem kapiem un katlu mājas: vai tā būšot jaunā mūzikas skola? «Diemžēl nē,» es viņiem atbildu. — Bet kā ir Aglonā?

— Seit pēc bijušā bērnu darza remonta mēs uzsāksim mācības novembrī. Patlaban bērni nodarbojas Aglonas kultūras namā. Jo skolai vēl ir jāiegādājas arī instrumenti. Bet jau tagad ir jāplāno skolas ēkas kapitālais remonts. Pēc J. Mediņa speciālās mūzikas vidusskolas beigšanas uz Aglonu atnāca strādāt Dana Kaminska un Anna Kuļasova. Vēl šeit par pasniedzēju strādā Ilze Rožinska. Mācības uzsāka 41 audzēknis, tajā skaitā arī bērni no internātskolas. Statu un kontingents ir nokomplektēti, jādoma tikai par inventāru un normāliem instrumentiem.

— Kādā jaunumi vēl gaidāmi?

— Šogad mums rīt 25. mācību gads. Jubileju nesvinēsim. Bet būs mūsu darba atskaites koncerts. Kā vienmēr — 8. martā.

Visi gaidām arī jaunās Mūzikas biedrības piedzimšanu mūsu rajonā. Un vēl — patīkamas izmaiņas Latvijas 20. Dziesmu un deju svētku repertuārā. Viru un sievietes koru repertuārā iekļauta dziesma H. Pavasara apdarē «Mazs bij' tēva novadiņš». Dziedāsim arī K. Baumanas «Dievs, svētī Latviju», A. Jurjana un J. Alunāna «Nevis slinkojojt un pūstot», kā arī daudzas citas kādreiz dziedāt liegtās dziesmas.

— Paldies par sarunu. Novēlu jums veiksmīgi pārkāpt jubilejas sliekšni un ar mūzikas palīdzību veicināt tautas kultūras atplauksmi mūsu novadā!

Intervēja V. ROMANOVSKIS

Kad dziesma izskanējusi...

● Pie sapņu kamīna sēžot un vērojot ledus rozēs logā, sešdesmito gadu beigās mēs dzirdējām veco zvanu. Ar šīm romantiski sentimentālajām J. Sildega, L. Vambūtes un A. Zaķa dziesmām mūsu dzīvē ienāca Kārlis Priedītis — dziesmu tekstū autors.

Tā bija mūzikas un dzejas vienotība. Tas bija vēl optimistiskās romantikas ziedu laiks, Kārļa Priediņa zvaigzņu stunda.

Šajos gados viņš aktīvi nodarbojās ar atdzejošanu. Latviskoja M. Svetlova, A. Prokofjeva, A. Surkova, S. Ščipačova, S. Narovčatova vārsmas. Ar šo K. Priediša veikumu varam iepazīties, pārskirstot «Krievu padomju dzejas» antoloģijas abus sējumus. Ukrainu padomju dzejas izlasē «Vētra iesākta dziesma» (1963. gads) viņš

mums tuvināja P. Ambrosijas, A. Smigelska, J. Sporta, P. Voronko un L. Zabaštas rindas. Republikas presē K. Priediša atdzeja sastopamies ar Palestīnas dzejnieku Muīnu Bsisu, Džonu Okai un Maiklu Dei-Anangu no Ganas, vāciešiem Stefanu Serpneru un Armīnu Milleru, kā arī ar daudziem padomju tautu autoriem.

Kopš 1980. gada, strādājot mūsu laikraksta redakcijā, K. Priedītis pastāvīgi veidoja avīzes literārās lappuses.

Negaidīti aprāvās Kārļa Priediša dziesma. Nepaveikts palika arī viņa dzejas apkopojums. Izpalika varbūtē grāmata.

Godinot mūsu kolēģa piemiņu, ieskatīsimies, cienījamie lasītāji, kopā ar mums viņa atstātajā literārajā mantojumā.

GAIDIJU TEVI

Ilgi, ilgi es gaidīju tevi...
Trīs pieneņu jumolus saberza vēji.
Un aizšķinda divdesmit vilcieni.
Ilgi, ilgi es gaidīju tevi...

Un tikai tad, kad debesīs
Iedeģās miljardā zvaigzne,
Tu nāci — lēni, lēni,
Saudzīgi nesot sarkanās rozēs,
Un sacīji:

«Paliksim labi draugi!»

...Ilgi, ilgi es gaidīju tevi,
Bet tu atnāci — atvadīties...

KLUSUMS

Nav svelošu smilšu kāpu zlemā,
Un pāri aukstām kupenu kāpām
Nākas steigties uz jūru, —
Jo satīkies vaļaga —
Garajās sala naktīs
Sakrājies milzums vārdu...
Jūra!
Kur tu esi palikusi, jūra?
Kāpēc tu aizgāji
No šī krasta, no šim priedem
Un līdzai aizsauci visas kaijas?
Jūra!

Es došos pie tevis,
Tas nav nemaz tālu —
Līdz apvārsnim ir
Tikai cilvēka mūža gājums...
Jūra!

Kur dus tavas
Nāvi un dzīvību nesošās vētras?
Kāpēc tu šodien mēma un auksta
Kā tā meitene,
Kura man neraksta vēstules...?
Jū-ū-ū-ra-a-a-a!
...Klusums.

Pār kupenu kāpām
Klusums draudīši zvana...
Klusums pirms vētras,
Klusums pirms marta un
mīlestības.

ROZES

Cik reizēm skarbs.
Cik nepielūdzams liktenis!
Tās dāvā.

pieņem,
sūta atpakaļ...

Ir labi ziemā —
Dārzos rožu nava,
Un nenākas
Nevienam tagad ciest.

Bet dažkārt rītos,
Paltā ausmas stundā
Kāds tev vie loga rūtīm
Rozes liek!
Man prieks par tām,
Tās — laimīgākās rozēs.
Kaut arī tikai īsu brīdi zied
Un salūst asarās
Pēc pirmā saules skūpstā.

Kaut arī tās
Ir tikai ledus rozēs,
Tās tomēr ir
Un būs vislepnākās —
Tās nevar dāvēt,
Nevar pieņemt,
Tās arī nevar
sūtīt atpakaļ.

RIGA

Pusnakts baltu miglas marli
Kužu mastos iekar,
Miers un klusums.
Nakts.
Pēkšņi — no Daugavas dzelmes
Sensenā saucēja balss:
«Ilgi jau celat!
Val Rīga gatava?»
Skarbi iedunas tilti,
Ik kliegels jaunbūvē sauc:
«Nē! Rīgu vēl celam!»
Un celsim skaistu,
Tikai...

Kamēr nolauztie koki
Jaunas atvases izden,
Kamēr nobriest par vīriem
Kritušo tēvu dēli,
Gadi, gadi... un atkal
Pasaules cīņas arēna —
Dzintara jūras krasts...
Bij janvāris trīspadsmitais —
pietiek!

Bij Matīsa kapī —
pietiek!
Bij Birknieku priedes —
pietiek!
Un pietiek!
Gribam strādāt, sapņot
Un mīlēt
Gadsimtus celtajā,
Mūžīgi celamā...
Mūsējā Rīgā...
(Pirmpublicējums «Literatūrā un
Mākslā» 1962. gada 13. oktobrī.)

LABRIT!

Pie jūras ir tādi rīti,
Kad slapjdrankis logā krīt
Un nokaitina bez gala
Tā paskalāk sacīts «Labrīt!»
Šķiet visi cilvēki īgnas,
Pat jūra nelaiņi krāc,
Un kauties pašam ar sevi
Niez delnas un urda prāts.
Kā lauva uz skolu eju
Un gremjot: «Tiem rakariem
tik!»

Bez kārtīga brāziena šodien
Pat meitenes nepaliks!...»

— Labrīt! Labrīt! Labrīt!
— Lūdzu, skolotāj, Pēteris
kniebļ!
— Labrīt! Labrīt! Labrīt!
Jūtu, lūpas jau smaids man
šķiebj.

— Labrīt! Labrīt! Labrīt!
Hm...
Kāds brīnišķīgs rīts!
Laudis priecīgi. Jūra dzied.
Un kā zvanīti kalnu strauti
Bērnu vīrtenes klasē iet.
— Mūsu skolotājs! Puikas,
skrejam!
— Labrīt!

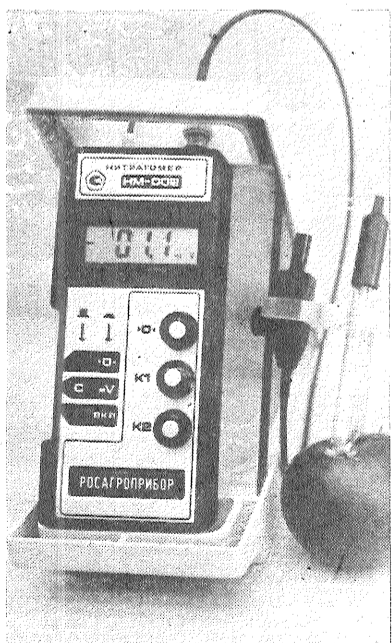
MEITENES LŪGUMS

Nenes zvaigzni!
Zvaigznes, tālas, aukstas, —
Atsals tavas labās,
siltās plaukstas...

Neber zeltu!
Zelta ēnas pusē
Lai meitenes lakstīgalas mūžam
klusē...

Nedod sirdi!
Sirdi tava mīla,
Un bez mīlas dzīvē būsi vilies...

Atnes, draugs,
Pa marta sērsnu zaigu
Tikai vienu pūpoliņi maigu!

Portatīvais ekspresanalīzes aparāts «Mazulis NM-002», kura ražošanu sārijveidā nesēn uzsācusi specializētā rūpnieciskās projektēšanas un konstruktoru biroja «Ros-agropribor» eksperimentālā rūpnīca, paredzēts nitrātu koncentrācijas noteikšanai ūdenī, augsnē un lauksaimniecības produktos. Aparāta svārs ir apmēram 400 grami. Tā indikators parāda nitrātu koncentrāciju (mg) vienā svarā kilogramā vai vienā litrā šķidrums. Aparāta cena — 300 rubļu. Jauno aparātu varēs izmantot agronomi un ārsti, bērnu darza un skolu pavāri, dārzu sagādnieki. ATTEĻA: nitrātu koncentrācijas mērītājs aparāts «Mazulis NM-002».

TASS fotohronika

Tautas fronte Igaunijā

Šovasar kādas populāras televīzijas programmas nobeigumā igauņu filozofs Edgars Savisārs izteica ierosinājumu organizēt Tautas fronti, kas republikā apvienotu visus pārkārtošanās kursa piekritējus neatkarīgi no viņu vecuma, nodarbošanās, partijas piederības utt.

Sabiedrība atsaucīgi uzņēma Tautas frontes dibināšanas ideju. To atbalstīja arī republikas Komunistiskā partija. Kā republikas preses slējis izteicās Igaunijas Komunistiskās partijas CK pirmais sekretārs Vaino Veljass, «tautas fronte piespiedīs visus partijas un valsts orgānus rēķināties ar sabiedrisko domu un tādējādi labvēlīgi ietekmēs sabiedrības politisko dzīvi».

Oktobra sākumā notikušajā Tautas frontes dibināšanas kongresā tika anšoriesta Igaunijas presē publicētā Tautas frontes harta un darbības programma. Ar savu atbalsta grupu starpniecību Tautas fronte nolēmusi realizēt republikas uzņēmumus reģionālā saimnieciskā neatkarīna principus, kas varētu sekmēt būtisku Igaunijas ekonomiskās dzīves atjaunošni. Tautas fronte centīsies aktīvi veicināt sabiedrības sociālo atdzimšanu un enerģiski stāties pretim birokrātiskās mēģinājumiem bremsēt demokrātiskās un atklātuma procesus. Tautas fronte pastāvīgi

pedalīsies visu to problēmu risināšanā, kas saistītas ar vides aizsardzību, darba organizācijas pilnveidošanu, darba apstākļu uzlabošanu u. tml.

Tautas fronte balstīsies uz sabiedriskajiem ietekmēšanas līdzekļiem. Paredzēts regulāri rīkot sabiedriskās domas aptaujas, nododot atklātībai to rezultātus. TF aizstāvēs likumprojektus un citus aktus, ar kuriem Tautas deputātu padomēm tiks nodrošināta reāla vara to teritorijā, piedalīsies tādu jautājumu apspriešanā kā nacionālā ienākuma sadale, republikas pārvaldes struktūras grozīšana atbilstoši sabiedrības vajadzībām u. tml.

Tautas fronte neorganizēs savu biedru individuālo uzskaiti un neierobežos viņus ne ar kādiem nosacījumiem. Tiek izvirzīta tikai viena prasība: aktīvi atbalstīt pārkārtošanās kursu un konkrēti piedalīties pārbūvē. Tautas frontes dibināšanas iniciatori ne vienu reizi vien uzsvēruši, ka TF nav alternatīva organizācija. Tā nav arī jauna partija. Tāpat TF nedomā aizstāt varas orgānus. Tautas fronte ir pilsoņu iniciatīva, pilsoniska tautas pārstāvju kustība. Tās mērķis un uzdevums ir sekmēt pārkārtošanos, kuras iniciatore un iedvesmotāja ir Komunistiskā partija.

TASS — LATINFORM

Tautas keramika ikdienā un svētkos

KERAMIKA kā mūsu civilizācijas garīgās kultūras lieciniece ir gandrīz tikpat veca kā pati civilizācija. Arī Latvijas teritorijā, tai skaitā Latgalē, tās mūžu var rēķināt vairākos gadu tūkstošos, kopš paša akmens laikmeta. Jo cilvēku ikdieniskā dzīve pat vistālākajā senātnē nav iedomājama bez traukiem, un savukārt trauku gatavošanai vispateicīgākais materiāls bija māls.

Tādējādi jau pirmatnējā iekārtā it kā pats no sevis vāraunīks kļuva par ģimenes pavarda simbolu, ēdiena pasniegšanas trauki ne vien kalpoja primitīvam galda servējumam — tos lika līdzī arī aizgājējiem kapā. Bet pārtikas uzglabāšanas podi, ja tie rotāti ar auklas vai tekstila nospiedumiem, taču arī ko nozīmēja! Te varētu pat meklēt simboliskas kopsakarības ar cilvēka miesas siltuma sargātāju — apģērbu. Varbūt auduma un pinuma nospiedumiem mālā tika piedēvētas tādas pašas īpašības kā kājautam, cimdām, snātenei?

Piziņu Kaupra kalnā atrastos podus, kas jau darināti uz ripas (tādēļ datējamj ar laika posmu, vēlāku par vienpadsmito gadsimtu) rotā mālā ievilkts vilņveidīgs līkloksis. Kas cits tas varētu būt, ja ne ūdens zīme? Uz citiem arheoloģiskajos izrakumos atrastajiem traukiem atrodam jūmtiņu, un krustiņu zīmes, par kuriem arī droši var teikt, ka zemieks caur tiem paudis savu heliocentrisko pasaules izpratni. tādas — šādi māla darinājumi līdzās utilitārajai funkcijai sevī ietvēra arī zināmu maģiskumu.

Par agrā feodālisma laikmeta keramikas izmantošanas daudzveidību īpašu priekšstatu tomēr grūti gūt, bet pievērsoties mums tuvākai laikmetam, proti — feodālisma norietam Latgalē, podniecībā jau diezgan pilnīgi varam saskatīt tieši tās tautas garīgā mantojuma daļas nozīmīgumu, kas, kaut arī saglabājot ik trauka ikdienišķo nepieciešamību, ietver ētiskās un estētiskās vērtības.

Podnieki, no paaudzes uz paaudzi saglabādami laika gaitā izkristalizējušās amata tradīcijas un dodami savu pieredzi nepatrauktajai pārmantotības gaitai, pat vissīkākajā trauka formas vai rotājuma niānsē mācēja sniegt gan pašā mālā kā materiālā, gan no šī māla veidotā darinājuma siluētā, gan, visbeidzot, uz tā pielietotajā rotājumā gandrīz vai filozofiskus vispārinājumus par apkārtesošās dabas un cilvēka mūža rites kopīgumu.

Piemēram, vai uz sarkanīgi samtainās piena poda virsmas uzvilktā baltā strīpiņa ir tikai meistara nejausa iegriba? Taču nē. Strīpiņa — tā ir piena zīme. Mēdza pat mēlot: jo treknāka strīpiņa, jo treknāks piens būdāt podā. Savukārt, kāpēc medaunieki allaž tiek veidoti dušīgi, platiem pleciem, stiprām osām? Vai ne tādēļ, ka tajos tauta glabā pašu spēcinošāko produktu — medu!

Un ieskatīsimies krūžu formu vieglajos, rotātajos liekumos, snīpja un roktura elastīgumā. Vai uzreiz neradīsies pašam piepaceltis tonuss? Bet krūze, sevišķi godos, tieši priekš tā arī domāta. Negribu sacīt, ka tā vienmēr ir bijusi kā lauju kopuma vienotāja, taču no seniem laikiem kāzās, jauno pāri sagaidot, tēvs dēlam vai sievastēvs znotam kā simbolu, lai jaunie turpmākajā dzīvē nekad nezauvētu viesmīlīgumu pret katru,

kas apciemo viņu ģimeni, allaž sniedz appušķotu alus krūzi.

Bez jau minētajiem priekšmetiem gadu simtu gaitā Latgales podnieki izstrādājuši savus sēnu, tauku, ievārijuma podu, ķerņu, sālnīcu, sviesta trauku, dažādu izmēru un dažādām vajadzībām domātu bļodu, eļļas laku, pārošu un pārinieku tipus, kā arī rituāla traukus vietējiem ebrejiem un vecticībniekiem.

Vienīgi tādēļ, ka trauka mūžs, sevišķi — ja to lieto ikdienā, nav īpaši garš, arī no šī laikposma mēs nevaram lepoties ar sevišķi bagātīgu priekšmetu klāstu, bet jau vismaz esam liecinieki vēl mūsu dzīvajā atmiņā saglabājušos podnieku atmiņu stāstījumiem, trauku tipu un rotājumu tradīciju tulkojumiem, viņu dzīvajai sakņotībai tēvtēvu amatā.

So podnieku dzīves laiks sakrīt ar Latgales zemniecības sociālekonomiskās struktūras krāsām izmaiņām, līdz ar tām arī jauns vilnis tautas keramikā — veidot darinājumus atbilstoši jaunajam Latgales viensētām, kuros spilgti uzsvēta dekoratīvā ievirze. Agrāko trauku ārējo pieticību nomaina izstrādājumi ar izvērstu formu un rotāšanas elementu daudzveidīgu, ar jaunām to pielietojuma funkcijām, jauniem trauku tiptiem — vāzēm, servīzēm, svečturiem, sienas dekoriem — šķīvjiem.

Lūk, A. Paulāna darinājums līdzās bagātīgam trauku ornamentējumam, kurā netrūkst pat visnenāko tautas rakstu zīmju — jūmtiņa ar zvaigznītēm ap to, sauliņu un ausekliņu, zalktiņa — viņa zemniecisko pasaules redzējumu atklāj arī plastiskās zirdziņu, tautu meitu figūriņas, kas daļo gan krūžu sānus, gan aizstāj vāzītēm osiņas. Arī svečturiem par pamatu tiek likts nekas cits kā latviešu cilvēka poētiski apiausts apkārtējās pasaules modulis, visa dzīvā devēju — zemes un saules vienotības slavinājums — jūmtiņš, eglīte, austras koks. P. Vilcānam iecienītais ornaments ir skujiņas arlis ar sauliņu vai ausekliņu vidū, bieži lietotas plastisko zirnīšu joslas — pasaules pilnības, vienota veseluma apliecinājums.

A. Kāpostīns, atrakstot savas krūzes ar tautas dziesmām, māk tām piešķirt līdzās utilitārajai

un estētiskajai gluži īpatnu funkciju — «sarunas biedra», «dziesmas aizsācēja»...

Pat kādreizējās bērnu rotaļlietas — svilpaunieki — pēdējā laikā pārtapuši no necilvēkiem (kaut arī bērna prātam zīmīgiem) zirdziņiem, piliņu veidojumiem līdz izvērstiem tautas dzīves folkloristiskiem tēlojumiem, reizē atklājot arī paša veidotāja dzejiski bagāto dvēseli.

Un tā kā tradīciju saikne starp paaudzēm Latgales keramikā nav pārtrūkusi arī šodien, bet gluži otrādi — ienākot jaunajiem, ieguvusi tikai jaunas niānses, tā vai cita darinājuma jaunu laikmetīgu interpretējumu, jāatzīst, ka tieši mūsu puses meistari pašreiz ir vienj no stiprākajiem tautas starp agrāko šauri zemniecisko tautas mākslu un tagadējo, pēc kuras pieprasījums ir gan pilsētas, gan lauku ciematu vidē.

Pat tie trauki, kas kādreiz bija pavisam specifiski (pārošis, pārinieks, eļļas laķis) šodien pārtapuši gan par dekoru interjerā, gan iemantojuši simbolisku jēgu mūsdienu darba un sadzīves svētkos.

Tādēļ vienmēr par vienu no visvērtīgākajām dāvanām cilvēkam vai pat veselam kolektīvam tiek uzskatīts labs tautas meistara darinājums. Uz apaļām jubilejām parasti dāvina greznus dekoratīvos sienas šķīvjus, svečturus, vāzes. Ne kāda vaina, ja absolventi savai skolai par piemiņu atstāj monumentālu grīdas vāzi, ja kolhoza priekšsēdētājam darba svētkos kā pagodinājumu pasniedz jubilejas krūzi, ja kāzās kā jaunā pāra satiecības simbolu iedāvina vāraunieku pavardam vai arī, bagātus dzīves gadus vēlot, medaunieku vaj naudas podu.

Šādi dāvinājumi Latgalē nav retums. Tiesa, tā vēl nav pārāk dziļi iesakņojusies tradīcija. Taču — kamēr katrs atsevišķi domās, ko labāk savam biedram, draugam vai tuviniekam dāvināt, kultūras darbinieki gan varētu aktīvāk iesaistīties tautas mākslas līdzdalības ieviešanā visdažādākajos pasākumos.

ANTONS KŪKOJS,

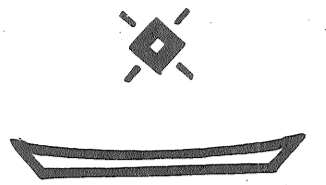
A. Paulāna Tautas lietišķās mākslas studijas vadītājs

(Nobeigums sekos.)

Kādi būt kultūras programmai?

Visus, kam rūp mūsu novada kultūra, aicinām sestdien un svētdien pulcēties vienkopus. Gaidām tos cilvēkus, kuri tiešām vēlas būt saistībā ar Latvijas Kultūras fondu. Pārrunāsim sasāpējušās kultūras problēmas un mēģināsim rast izeju no tām, domāsim, kāda varētu būt mūsu rajona kultūras programma.

Latvijas Kultūras fonda rajona nodaļas dibināšanas pasākumi sāksies šodien pulksten 18.00 rajona kultūras namā ar Labdarības koncertu, kurā piedalīsies Juris Kulakovs, Valdis un Māris Muktupāveļi.

Pulksten 19.30 ir paredzēts amatnieku saiets.

Rīt pulksten 10.00 — mākslinieku un amatnieku darbu izsole, bet stundu vēlāk notiks folkloras ansambļu koncerts.

Pulksten 12.00 — diskusija par rajona kultūras programmu. Gaidām jūs ar konkrētiem priekšlikumiem!
KULTŪRAS FONDA NODALAS ORGANIZĀCIJAS GRUPA

Lai nevajadzētu šķirstīt vēstures „baltās lappuses“

Soruden Padomju Lietuvas vidusskolu audzēkņi Lietuvas vēsturi mācās pēc pierakstiem un konspēktiem. Taču šoreiz neviens neko nepamet izdevniecībai — tā dara visu iespējamo, lai pēc viena vai diviem mēnešiem skolas saņemtu jaunās mācību grāmatas.

Līdz šim republikas skolās netika mācīts pilns Lietuvas vēstures kurss. Kā uzskata speciālisti, arī epizodiskajai vēstures apgušanai tika atvēlēts pārāk maz stundu. Pēdējos gados laikrakstos un žurnālos noritēja plaša diskusija par Lietuvas vēstures «reabilitāciju» un nepieciešamību izstrādāt jaunu šī priekšmeta mācīšanas koncepciju. Domu apmaiņā piedalījās rakstnieki, zinātnieki un pedagogi. Izskanēja aicinājumi atteikties no dogmatiskas pieejas un vērtīgāk apgūt dažādu laiku vēsturisko personību atstāto mantojumu. Interesanti atzīmēt, ka, spriežot pēc socioloģisko pētījumu datiem, vēlēšanos pamatīgāk apgūt Lietuvas pagātni izteikuši ne tikai lietuviešu skoliņi, bet arī lielākā daļa citu republikā dzīvojošo tautību pārstāvju.

Kamēr skolas vēl nav saņēmušas jaunās mācību grāmatas, skolēniem palīdz republikas laikraksti un žurnāli, kas regulāri publicē interesantus, saistoši

uzrakstītus vēstures apcerējumus. Žurnāls «Kultūras barai» sācis publicēt 1936. gadā izdoto «Lietuvas vēsturi». Periodiskajos izdevumos notiek asa polemika. Tiek izteikti vispretrunīgākie viedokļi par 1918. gada notikumiem — neatkarīgās Lietuvas buržuāziskās valsts tapšanu, par staļinisko politiku un tās sekām lietuviešu tautas dzīvē. Plašai sabiedrībai kļūst pieejamas arī vēstures grāmatas, kas izdotas buržuāziskās valdības laikā (1920. — 1940. g.). Tāpat ņemta slepenības toga bibliotēku tā dēvētajiem speciālajiem fondiem, kas agrāk bija pieejami tikai šauram zinātnieku lokam.

«Mūsu mērķis ir kopt mūsu audzēkņos personību, audzināt jaunos cilvēkus uz nacionālās kultūras tradīciju pamatiem. Lai viņi zinātu savas zemes vēsturi un lepotos ar to,» saka Lietuvas PSR tautas izglītības ministrs profesors Henriks Zabulis. «Jaunais skatniens uz mūsu tautas vēsturi un kultūru veicina nacionālās pašapziņas nostiprināšanos. Tikai garīgi bagāts cilvēks, kas ciena savu tautu, spēj cienīt un novērtēt arī citu tautu sasniegumus.»

TASS — LATINFORM

Redaktors P. PIZELIS

27. oktobrī plkst. 19.30 Līvānos viesojas

L. PAEGLES VALSTS VALMIERAS DRĀMAS TEĀTRIS

ar Dž. Masterofa, Dž. Kāndera, F. Eba mūziklu «Kabarē»,
Biļetes var iegādāties kultūras namā.

KOLHOZS «NĀKOTNE»

aicina darbā lopkopējus un mehanizatorus.
Piešķir dzīvokļus. Uzziņas pa tālruni: 33733 vai 33718.

Izsakām vissirsnīgāko pateicību Līvānu zonālās slimnīcas ķirurgam Traškovam un terapijas nodaļas dakterēm, māsīnām un sanitārem par ALOIZA UT-NANA iejūtīgu ārstēšanu.

Sieva, bērni un mazbērni

Trīs sauļas vasaras, dzimtenes
Aizsaules dārzos vēl gribētos
Raudiet par liepu, kam nolauzta
Mani vairs ievainot nespēj nekas.

(A. Elksne)

Skumju brīdī esam kopā ar
PETERA GULBAS piederīgajiem, izvadot viņu pēdējā gaitā.

M. Gorkija kolhoza valde

Brīnīškos ziedos vēl mirdzēja
Vasara kvēloja mākoņu krokās,
Kad jau kā svečīte dzīvība tava
Izkusa slimības karstajās rokās.

(J. Ziemeļnieks)

Izsakām dziļu līdzjūtību
Valentīnai Patmalniecei sakarā ar
MĀSAS nāvi.

Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienības administrācija un arodkomiteja

Kam, laimīte, skopa bijī,
Mūža daļu vēlēdama,
Kam tu mani jaunū, stipru
Zemes māteji atvēlēji?

(T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību
derīgajiem, ALDI ROMANOVSKI smiltāja izvadot.

Preiļu vairumtirdzniecības bāzes kolektīvs

„LEŅINA
KAROGS“

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodā.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Прейли, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. Горького, 105.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

TĀLRŪNI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 21996,

atbildīgais sekretārs — 22154, agrorūpnieciskā kompleksa, jaunatnes dzīves un sporta nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400. Daugavpils, Valkas ielā 1. 1 nos. Iespiedloksne. Ofsetiespiedums.

Metiens 14:138 eks. (latv. val. 10 042 eks., krievu val. 4 096 eks.). Indekss 68169.

Pas. 1545.